

Civil Society Facility 2015

METODOLOGIA DE MĂSURARE A IMPACTULUI SOCIAL AL ÎNTREPRINDERILOR SOCIALE DIN REPUBLICAMOLDOVA

**Technical Assistance to Support CSO Development in the
Republic of Moldova**

Project Identification №:

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-RelaunchContract №:
2017/388-484

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

METODOLOGIA DE MĂSURARE A IMPACTULUI SOCIAL AL ÎNTRERINDERILOR SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Cuprins

I. Contextul de analiză și elaborare a metodologiei.....	3
1.1 Concepte-cheie	3
1.2 Cadrul legal internațional.....	5
1.3 Cadrul legal național	8
1.4 Argumente privind necesitatea metodologiei	10
1.5 Practici de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale	11
1.5.1 Contabilitate socială și audit (Social Accounting and Audit - SAA)	12
1.5.2 Clasament	12
1.5.3 Randamentul Social al Investițiilor (Social Return on Investment - SROI).....	14
II. Metodologia de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale	15
2.1 Principiile metodologiei	15
2.2 Obiectivele metodologiei	17
2.3 Analiza părților interesate	17
2.4 Instrumentul de măsurare a impactului social al întreprinderii sociale	19
2.4.1 Criteriile de referință ale instrumentului	19
2.4.2 Recomandări de aplicare a instrumentului	20
2.5 Limite și dificultăți	21
Anexa 1	25
Anexa 2	31
Anexa 3	33

DISCLAIMER

The content of this publication is the sole responsibility of the author and can
in no way be taken to reflect the views of the European Union.

IN CONSORTIUM WITH:

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

I. Contextul de analiză și elaborare a metodologiei

1.1 Concepte-cheie

Antreprenoriat social - activitate de antreprenoriat al cărei scop principal este soluționarea unor probleme sociale în interesul comunității.

Angajator – persoană juridică (unitate) sau persoană fizică care angajează salariați în bază de contract individual de muncă încheiat conform prevederilor legislației în vigoare.

Salarizat – persoană fizică (bărbat sau femeie) care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă.

Economie socială - ansamblul activităților economiei publice (prestări servicii, agricultură și industrie alimentară, comerț și producție industrială etc.) organizate independent de sectorul, al cărui scop este să servească interesul general, interesele unei colectivități și/sau interesele personale nepatrimoniale, prin creșterea gradului de ocupare a persoanelor, aparținând grupului vulnerabil și/sau producerea și furnizarea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări. Economia socială cuprinde întreprinderile mișcării cooperatiste, societățile mutuale și de asigurări, fundațiile și toate celelalte alte tipuri de organizații non-profit care au anumite principii care le fac să corespundă celui de „al treilea sector” al economiilor moderne.

Întreprindere socială - întreprinderea constituită de asociații obștești, fundații, culte religioase, instituții private și/sau persoane fizice care desfășoară activități de antreprenoriat social în vederea soluționării unor probleme sociale de interes comunitar și care îndeplinesc condițiile prevăzute în lege.

Întreprindere socială de inserție – întreprinderea socială are ca scop crearea locurilor de muncă și încadrarea, în mod prioritar, a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației.

Indicator - expresia numerică a unui fenomen, proces sau a unei categorii economico-sociale, definite în timp și spațiu, este rezultatul procesului cercetării statistice, are un conținut real, obiectiv determinat, o formă de calcul și o formă specifică de exprimare. Indicatorii se construiesc pe baza unor date cantitative sau pe informații calitative. Aceste informații se bazează pe date statistice, dar și pe informații calitative, așa cum sunt cele care se referă la atitudini, opțiuni sau comportamente (în acest caz, vorbim de indicatori calitativi).

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Indicator de performanță - unitate de măsură ce reflectă gradul/nivelul în atingerea scopului și a obiectivelor.

Indicator de bază / universal – prezintă un sistem de indicatori privind impactul social al întreprinderilor sociale, care să servească evaluării periodice a situației în domeniu, a componentelor sale, precum și a impactului acestora în context internațional.

Indicator specific - parametri care reflectă limitele de variație ale intrărilor /inputurilor, ale proceselor și rezultatelor sau ale anumitor componente ale acestuia, care permit evaluarea impactului social al întreprinderilor.

Impact social - valoarea socială produsă de o acțiune / un proiect / un program, așa cum este ea percepută de grupurile-țintă, fie că este pozitivă sau negativă, intenționată sau neintenționată.

Metodologie de măsurare a impactului social – metode, tehnici și instrumente de evaluare calitativă și cantitativă, pe termen scurt, mediu și lung a rezultatelor și impactului social produse de activitățile specifice ale unei întreprinderi sociale. Aceasta este o parte integrantă a activității întreprinderii sociale, precum și un important instrument de planificare strategică.

Persoană defavorizată – persoană și familie socialmente vulnerabile, aflate în situații care împiedică activitatea normală a acestora din punct de vedere economic, educativ, social.

Metrică – modalitate de măsurare a unuia sau mai mulți indicatori, grupuri de indicatori.

Active – totalitatea resurselor controlate de întreprindere ca rezultat al unor evenimente trecute și de la care se așteaptă să genereze beneficii economice viitoare pentru întreprindere.

Active circulante – bunuri și valori care participă la un singur circuit economic, fiind deținute pe termen scurt (mai mic de un an) de către societate.

Active fixe – bunuri materiale (clădiri, terenuri, instalații și diverse echipamente cunoscute sub denumirea de mijloace fixe) a căror valoare se transmite indirect produsului finit.

Stocuri – bunurile materiale aflate în proprietatea societății deținute cu scopul de a fi vândute (mărfuri) sau pentru a fi folosite în procesul de producție (materii prime, materiale consumabile).

Datorii curente (datorii pe termen scurt) - surse de finanțare externe puse la dispoziția societății și care trebuiesc achitate într-un termen de maxim 12 luni.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

Capital propriu – interesul rezidual al proprietarilor în activele unei firme calculat ca diferență dintre valoarea activelor total și datoriile sale. Acesta se constituie pe baza a doua surse: fondurile investite inițial (la momentul constituirii) în companie împreună cu sumele adiționale furnizate ulterior de proprietari (majorări de capital), și profiturile reinvestite.

Capital social – valoarea tuturor aporturilor asociaților unei societăți comerciale.

Capital împrumutat – valoarea capitalului contractat de către întreprindere sub formă de credite.

Capital nerambursabil – valoarea capitalului contractat de către întreprindere ce nu necesită rambursare (granturi, donații, etc).

Cheltuieli fixe – cost care nu se modifică odată cu creșterea sau scăderea cantității de bunuri sau servicii produse sau vândute.

Cheltuieli variabile – costuri care evoluează proporțional cu volumul producției.

Costul capitalului – rata de recuperare care trebuie utilizată la alocarea resurselor de capital. Costul capitalului reprezintă costul necesar pentru obținerea tuturor bunurilor firmei (achiziții de teren, clădiri, echipamente întrebunțate în producția de bunuri sau prestare de servicii).

Cifra de afaceri – suma totală a veniturilor din operațiunile comerciale efectuate de firmă, respectiv vânzarea de mărfuri și produse într-o perioadă de timp determinată. În cuantumul cifrei de afaceri nu se includ veniturile financiare și veniturile excepționale.

Rentabilitate – capacitatea întreprinderii de a obține profit, adică de a obține un excedent de venituri peste valoarea costului total implicat.

Rata rentabilității - indicator sintetic, prin care se apreciază, sub formă relativă, situația profitabilității sau a capacității întreprinderii de a produce profit prin valorificarea resurselor.

Lichiditate – capacitatea unui activ de a fi convertit în numerar rapid și cu impact redus asupra valorii activului.

1.2 Cadrul legal internațional

Antreprenoriatul social este un concept folosit în multe state și este tipul de antreprenoriat care are ca scop creșterea bunăstării societății (scop ce prevalează obiectivul maximizării profitului). Profitul întreprinderilor care practică antreprenoriatul social se reinvestește pentru a susține o

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

cauză socială, a identifica noi nevoi sociale, a încuraja incluziunea în societate a persoanelor cu dizabilități, a realiza piețe pentru nevoile neacoperite, a asigura ocuparea forței de muncă și a utiliza resurse alternative. Antreprenoriatul social funcționează după un model de afaceri diferit de cel standard, fiind caracterizat printr-o creștere mai lentă a profitului și un impact social și/sau de mediu asupra economiei.

Dezvoltarea antreprenoriatului social, pe scara largă, la nivel european în ultimii 20 de ani, a avut un impact deosebit în acele țări, unde acesta s-a dezvoltat în paralel cu modelul antreprenoriatului clasic. În rezoluția Parlamentului European din 19 februarie 2009 se aprecia capacitatea economiei sociale de a crea noi locuri de muncă. Datorită specificului antreprenoriatului social al cărui scop este rentabilitatea socială, Parlamentul European sugera Comisiei Europene elaborarea unui cadru juridic, care ar încuraja astfel de activități prin facilitarea accesului la credite, dezvoltarea microcreditelor, facilități fiscale și finanțare de natură să stimuleze organizațiile din domeniul economiei sociale.

Conform Cadrului Strategic Comun, domeniul afacerilor sociale și incluziunii sociale este subsumat Obiectivului tematic 9 "Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei", care corespunde obiectivului principal al Strategiei Europa 2020 de „Promovare a incluziunii sociale, în special prin reducerea sărăciei, urmărindu-se eliminarea riscului de sărăcie și excludere pentru cel puțin 20 de milioane de persoane”.

În conformitate cu Platforma europeană de combatere a sărăciei și excluziunii sociale, acțiunile cheie sunt:

- 1) Îmbunătățirea accesului la locuri de muncă, protecție socială, servicii de bază (asistență medicală, locuință, etc.) și educație mai bună utilizare a fondurilor europene pentru sprijinirea incluziunii sociale și combaterea discriminării;
- 2) Inovații cu caracter social care ar putea constitui soluții inteligente, în special în direcția acordării unui sprijin social real și eficient;
- 3) Încheierea de noi parteneriate public-privat;
- 4) Creșterea vizibilității domeniului economiei sociale și formarea în domeniul economiei sociale.

Cadrul normativ privind economia socială în diferite state, se clasifică în¹:

1. state ce au o legislație specifică pentru formele economiei sociale;
2. state ce au anumite prevederi statutare ce se referă la organizațiile economiei sociale prin includerea în diferite legi (este și cazul Republicii Moldova)
3. state în care nu se identifică aspecte legislative specifice economiei sociale.

¹ Dinu Manole, Studiu Dezvoltarea antreprenoriatului social în rândul centrelor de tineret. Chișinău, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, 2017.

<file:///C:/1/Aditionale/Ana%20Ciurac/STUDIU%20AS%20web.pdf>

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Între anii 2009 și 2019, instituțiile europene au pus în aplicare câteva inițiative în legătură cu economia socială sau, mai exact, cu întreprinderile sociale care fac parte din economia socială, deschizând o nouă perioadă de politici publice europene. În ceea ce privește formele juridice, s-au înregistrat puține progrese. Proiectele privind statutul european pentru societățile mutuale și statutul unei fundații europene au fost discutate, însă au fost în final retrase, din cauza lipsei de sprijin instituțional. În prezent, Parlamentul European a luat inițiativa legislativă de a lucra la un statut pentru întreprinderi sociale și bazate pe solidaritate.

O schimbare importantă în agenda politică a Comisiei Europene privind economia socială a avut loc în 2011, când Comisia a început să aplice „Inițiativa pentru antreprenoriatul social. Construirea unui ecosistem pentru promovarea întreprinderilor sociale în cadrul economiei și al inovării sociale”, care a inclus 11 acțiuni-cheie pe agenda politică a Comisiei Europene. Pentru a crește interesul investitorilor privați în întreprinderile sociale, a fost aprobat Regulamentul nr.346/2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social (EuSEF). Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) a fost de asemenea stabilit în colaborare cu alte inițiative financiare, precum Instrumentul de garantare EaSI, Componenta pentru investiții în consolidarea capacităților EaSI și Acceleratorul de impact social (SIA).

În ultimele două decenii s-au făcut eforturi atât în mediul academic, cât și la nivelul institutelor statistice și al guvernelor naționale. În 2006, CIRIEC a elaborat o metodă pentru Comisia Europeană, Manualul pentru întocmirea conturilor-satelit ale întreprinderilor din economia socială, în paralel cu Ghidul ONU pentru conturile-satelit privind instituțiile nonprofit. Au fost elaborate și alte metode de pregătire a statisticilor. Unele țări au depus mult efort în ultimii ani pentru a furniza date fiabile privind diferite grupuri ale economiei sociale. Institutele de statistică din Franța și Ministerul Muncii din Spania furnizează serii cronologice privind ocuparea forței de muncă în cooperative și în economia socială. Italia, Bulgaria, Luxemburg, Republica Cehă și Ungaria și-au îmbunătățit semnificativ statisticile publicate de institutele statistice naționale, în unele cazuri utilizând metodologia conturilor-satelit pentru organizațiile fără scop lucrativ. Trebuie menționate în mod special Portugalia, Polonia și România. Aceste trei țări UE au elaborat în ultimii ani statistici sistematice regulate pentru economia socială în ansamblul ei. În Portugalia, acest lucru este prevăzut în Legea din această țară privind economia socială (2013), iar în Polonia este o consecință a unui acord încheiat cu Fondul Social European. Totuși, în următorii ani, trebuie întreprinse eforturi semnificative pentru a sistematiza statisticile pe diferite grupuri ale economiei sociale.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD)² reprezintă un nou angajament global nu numai de a pune capăt sărăciei și foametei, dar și de a atinge la

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

scară universală obiectivele de protecție socială, reducerea inegalităților și sustenabilitatea mediului.

Aceste obiective necesită modificări fundamentale în modul în care funcționează economiile lumii. Agenda 2030 recunoaște nevoia unei abordări holistice și importanța strategiilor de dezvoltare alternativă, și de modele economice care promovează sustenabilitatea și incluziunea. Agenda 2030 subliniază și nevoia de a asigura dezvoltarea durabilă pe toate cele trei planuri – economic, social și de mediu – într-un mod echilibrat și integrat. Această abordare echilibrată stă la baza economiei sociale. Ea poate juca un rol crucial în realizarea Agendei 2030 și a ODD-urilor, prin promovarea dezvoltării incluzive și durabile prin intermediul inovațiilor concrete în domeniul social, instituțional și tehnologic.

Întreprinderile de economie socială ajută și la realizarea viziunii transformatoriale generale (cele 17 ODD-uri) din Agenda 2030: dialogul pentru promovare și politici cu privire la întreprinderile de economie socială este important pentru a asigura coerența acestor politici³.

1.3 Cadrul legal național

În Republica Moldova dezvoltarea întreprinderilor sociale a devenit o prioritate națională odată cu adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Strategiei pentru Dezvoltarea Societății Civile pentru anii 2012-2015 și a Planului de Acțiuni.

Principalul document de planificare strategică a țării – Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” stabilește prioritățile sectoriale de dezvoltare pe termen lung, fiind orientată spre sporirea calității vieții cetățenilor. Aceasta urmărește centrarea politicilor publice din Republica Moldova pe problemele, interesele și aspirațiile oamenilor. De asemenea, documentul va contribui la distribuirea strategică a resurselor bugetare și instituționale, în funcție de obiectivele stabilite pentru cei patru piloni de bază:

- 1) Economia durabilă și incluzivă;
- 2) Capital uman și social robust;
- 3) Instituții oneste și eficiente;
- 4) Mediu ambiant sănătos.

---

³ http://unsse.org/wp-content/uploads/2014/08/Final_Position-Paper-SSE-and-SDGs_UNTFSSSE.pdf

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Pentru dezvoltarea domeniilor menționate, până în anul 2030, au fost stabilite 10 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), la nivel național, printre care garantarea educației de calitate, asigurarea unei guvernări eficiente, creșterea accesului oamenilor la infrastructură și ameliorarea condițiilor de muncă. Pentru fiecare din cele zece obiective a fost analizată situația curentă, factorii de bază ai vulnerabilității oamenilor, fiind formulată viziunea strategică și trasate acțiunile prioritare.

Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1473/2017 stabilește că cultura antreprenorială este scăzută și managementul resurselor umane este ineficient, iar politicile ocupaționale care urmează a fi implementate vor avea o influență pozitivă, în special pentru grupurile vulnerabile, inclusiv prin dezvoltarea formelor de antreprenoriat social.

Pe 02 noiembrie 2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi), prin care a fost reglementat legal domeniul Antreprenoriatului Social. În conformitate cu prevederile art. 361 activitatea de antreprenoriat social este desfășurată de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție. Statutul de întreprindere socială sau statutul de întreprindere socială de inserție se atribuie de Comisia Națională pentru Antreprenoriat Social, conform alin.3 al art. 36² al aceleiași legi.

În scopul executării modificărilor la Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările și completările ulterioare, a fost aprobat prin Hotărârea nr. 1165/28.11.2018 Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei Naționale pentru Antreprenoriat Social și a listei genurilor de activitate ce constituie activități de antreprenoriat social. Regulamentul conține stipulări cu privire la modul de organizare și funcționare a Comisiei, componența nominală a acesteia, modul de atribuire și de retragere a statutului de întreprindere socială sau de întreprindere socială de inserție, inclusiv procedura de examinare a solicitării privind atribuirea unui astfel de statut, precum și controlul privind conformarea la statutul de întreprindere socială sau de întreprindere socială de inserție.

În conformitate cu cadrul legal, activitatea de antreprenoriat social este orientată spre îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de oportunități persoanelor din categoriile defavorizate ale populației prin consolidarea coeziunii economice și sociale, inclusiv la nivelul colectivităților locale, prin ocuparea forței de muncă, prin dezvoltarea serviciilor sociale în interesul comunității, prin creșterea incluziunii sociale.

This project is funded
by the European Union

1.4 Argumente privind necesitatea metodologiei

Antreprenoriatul social reprezintă un nou model de afacere, caracterizat printr-o abordare antreprenorială a activității aliniată unei misiuni sociale explicite. Întreprinderile sociale devin centrale în sistemul economic global. Natura lor complexă, împreună cu numărul și influența lor din ce în ce mai mare în întreaga lume, face ca înțelegerea și măsurarea impactului social pe care îl aduc, să fie o prioritate pentru toate părțile interesate (autoritățile publice, investitorii, utilizatorii de servicii și întreprinderile sociale în sine).

Măsurarea impactului social al întreprinderilor sociale este deosebit de importantă deoarece va asigura:

1. Creșterea competențelor interne
  - Îmbunătățirea planificării strategice
  - Maximizarea eficienței și eficacității activităților organizației
  - Evaluarea și monitorizarea activităților și proiectelor proprii
  - Creșterea capacităților de contabilizare
  - Implicarea și participarea grupurilor-țintă
  - Motivarea echipei în mod obiectiv
  - Sistematizarea și organizarea informațiilor
2. Sporirea credibilității în exterior
  - Consolidarea comunicării despre valoarea socială generată de organizație
  - Demonstrarea efectivă a rentabilității sociale a investițiilor
  - Atragerea de capitaluri și investitori
  - Sporirea transparenței

Conchidem că măsurarea impactului social poate ajuta întreprinderile sociale:

- 1) să stabilească obiective realiste;
- 2) să monitorizeze și să îmbunătățească performanța;
- 3) să acorde prioritate deciziilor;
- 4) să acceseze mai competitiv resurse financiare sub forma de granturi sau credite.

Însă, măsurarea impactului social deși importantă, este potențial dificilă. Dificultatea constă în natura specială a întreprinderilor al căror obiectiv principal este acela de a produce valoare socială, dar care, de asemenea, trebuie să genereze profit pentru a rămâne viabile și durabile. Aceste două obiective nu se exclud reciproc. Întreprinderile sociale pot fi considerate nu numai organizații cu rezultat „dublu”, ci și organizații cu importanță „triplă”, adăugând o dimensiune ecologică misiunii lor sociale și rentabilităților financiare preconizate. Prin urmare, măsurarea performanței acestora prezintă o serie de provocări, întrucât nu se poate efectua folosind

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

indicatori tradiționali, fiind nevoie de instrumente financiare care iau în considerare dimensiunea socială și creșterea lentă a modelelor de afaceri.

Un motiv fundamental pentru care estimările tradiționale de performanță utilizate pentru evaluarea întreprinderilor generatoare de profit nu se aplică întreprinderilor sociale, este dictat de misiunea acestora - afectează mai multe părți interesate (autorități publice, investitori privați, părți interesate interne și beneficiari externi). Prin urmare, întreprinderile sociale ar trebui să utilizeze, în mod ideal, un sistem de responsabilitate „multidirecțional”, concentrându-se nu numai pe importanța economică, ci și pe rezultatele sociale. Acest sistem îi face răspunzători față de părțile interesate și poate satisface cererile, uneori concurente, considerând, de asemenea, orice complexitate în gestionarea acestor relații.

Măsurarea impactului întreprinderilor sociale nu este un fenomen nou, întreprinderile sociale au fost întotdeauna așteptate să își măsoare impactul și să se alinieze cerințelor aplicate afacerilor de model standard. Experiența internațională demonstrează că unele întreprinderi sociale folosesc deja raportarea socială și contabilitatea socială, împreună cu alte valori, pentru a evalua impactul lor social. Ceea ce este nou este mișcarea către măsurarea impactului social și, în special, către un proces de măsurare sintetizat, standardizat.

În Republica Moldova nu există o metodologie de măsurare a impactului întreprinderilor sociale, acesta fiind un domeniu nou. Republicii Moldova îi lipsesc datele relevante – cum ar fi numărul și dimensiunea întreprinderilor sociale, indicatori financiari referitori la cifra de afaceri, profitabilitate și capital, tipuri de instrumente financiare accesibile întreprinderilor sociale și cum au fost acestea utilizate – care ar permite o înțelegere mai adâncă a realităților de piață. Până la data curentă, nu a fost realizată o cercetare calitativă și cantitativă pentru a determina numărul de întreprinderi sociale performante, și măsura în care acestea sunt pregătite pentru investiții și pentru creștere. Pentru a răspunde acestor întrebări, prezenta metodologie și-a propus să pună la dispoziție un cadru de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale din Republica Moldova.

1.5 Practici de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale

După cum demonstrează analiza literaturii academice, nu există nici o definiție comună a măsurării impactului social și nici o înțelegere comună a obiectivului general al măsurării impactului social. Contabilitatea și măsurarea întreprinderilor sociale se bazează pe trei abordări principale (pozitivă, critică și interpretativă), iar procesul de măsurare a impactului social poate fi atât complex, cât și costisitor. Prezenta metodologie prezintă câteva dintre instrumentele care pot fi utilizate pentru a face acest lucru.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

1.5.1 Contabilitate socială și audit (Social Accounting and Audit - SAA)

SAA este un cadru util care poate ajuta întreprinderile sociale să demonstreze, să îmbunătățească și să țină cont de impactul pe care îl produc. Procesul de elaborare și raportare prin conturi contabile distincte ale evidenței sociale ajută o organizație să-și planifice și să-și gestioneze activitatea și să-și demonstreze realizările. Contul organizațional oferă un cadru logic și flexibil care îi permite să utilizeze sistemele de documentare și raportare existente pentru a dezvolta o viziune completă a performanței și impactului său social, de mediu și economic. Metoda oferă informațiile esențiale pentru planificarea acțiunilor viitoare, îmbunătățirea performanței și consolidarea responsabilității tuturor părților interesate ale organizației.

Metrica

Contabilitatea socială ajută o întreprindere socială să înțeleagă impactul său asupra oamenilor, resurselor și planetei. De asemenea, ajută la gestionarea organizației și la îmbunătățirea eficacității acesteia. Orice organizație, de orice dimensiune sau scară, indiferent dacă este voluntară, publică sau privată, poate utiliza contabilitatea socială. Cadrul de contabilitate socială utilizează principii cheie pentru a susține procesul său, pentru a asigura o verificare eficientă și pentru a oferi îmbunătățiri continue. Conturile sociale sunt importante prin faptul că oferă părților interesate o metodă de înregistrare și înțelegere a valorii și beneficiilor facilităților, precum și ajută la identificarea zonelor care ar putea îmbunătăți experiența părților interesate.

1.5.2 Clasament

Investitorii privați și publici care finanțează o întreprindere socială necesită informații detaliate și concrete despre performanțele sale sociale. Ei doresc să evalueze dacă finanțarea lor ajută întreprinderile sociale să-și crească impactul social. Abordarea evaluării bazată pe clasament, permite investitorilor privați și publici să obțină și să compare date cu impact social. Aceștia pot apoi să stabilească ce afacere socială este mai eficientă și unde finanțarea lor va fi cea mai utilă. Metodologia se bazează pe presupunerea că o afacere socială trebuie să atingă simultan rentabilitatea financiară și impactul social.

Clasamentul este un instrument conceput pentru a fi adaptat la caracteristicile diverse ale întreprinderilor sociale și ale sectoarelor în care activează acestea. Metoda conține criterii măsurabile, financiare și extrafinanciare, atât calitative, cât și cantitative, în funcție de fiecare formă juridică (companie privată, asociație, cooperativă, organizație non-guvernamentală, etc.) din 16 sectoare (sănătate, incluziune economică, educație, comerț etc.).

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Analiza criteriilor are ca rezultat alocarea unui grad financiar și extrafinanciar de la AAA la D. Acest lucru face ca valorile obținute să fie comparabile și lizibile, în special pentru investitorii publici și privați. Rezultatele sunt comparabile între două entități, deoarece au atât o notă financiară, cât și o valoare extrafinanciară. Evaluările permit investitorilor să compare întreprinderile sociale din același sector și să determine care este cea mai eficientă.

Metrica

Pe baza a 300 de criterii sectoriale ponderate prin aplicarea chestionării prin metoda Delphi⁴, analiza financiară acoperă toate problemele economice și financiare, inclusiv dinamica pieței și operațiunile, veniturile și structura financiară a companiei. Criteriile diferă pentru fiecare sector și acoperă diferitele forme juridice ale întreprinderilor sociale.

Analiza extrafinanciară cuprinde, de asemenea, 300 de criterii ponderate și indicatorii acestora. Analiza impactului asupra mediului și/sau social este specifică sectorului și măsoară performanța, eficiența, relevanța și inovația structurii. O analiză a politicii de resurse umane (calitatea locurilor de muncă, condițiile de muncă etc.) și guvernanta completează tabloul.

La sfârșitul analizei, fiecare întreprindere socială obține:

- 10 note financiare bazate pe modelul financiar și pe cele 300 de criterii;
- 10 note extrafinanciare bazate pe modelul social și pe cele 300 de criterii.

Acest întreg proces permite fiecărei întreprinderi să obțină un rating (AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC, C sau D) comparabil cu un grad financiar și cu alte grade ale întreprinderilor sociale din același sector, subliniind punctele forte și punctele slabe ale fiecărei întreprinderi.

Aceste criterii includ:

Analiză financiară	
Domeniile analizei	Criteriile
Poziționarea pe piață	Evoluția cotei de piață Competitivitatea prețurilor: preț comparativ cu cel al unui produs standard

⁴ Metodă sau tehnică de comunicare structurată, dezvoltată inițial ca o metodă de previziune sistematică, interactivă, bazată pe consultarea unui grup de experți. Experții răspund la întrebările din chestionare pe parcursul a două sau mai multe runde. După fiecare rundă, un coordonator al anchetei furnizează un rezumat anonim al previziunilor realizate de experți în runda precedentă, împreună cu motivele invocate de aceștia în aprecierile lor. Astfel, experții sunt încurajați să-și revizuiască răspunsurile anterioare în lumina celor formulate de ceilalți membri din grup. Se consideră că, de-a lungul acestui proces, spectrul de dispersie a răspunsurilor tinde să se restrângă, iar grupul converge în direcția răspunsului „corect”. În final, procesul este oprit după satisfacerea unui criteriu predefinit (un anumit număr de runde, obținerea consensului, stabilitatea rezultatelor, etc.) și valorile medii sau mediane ale punctajelor sunt folosite în determinarea rezultatelor.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

	Competitivitatea produsului: calitate comparativă cu cea a unui produs standard
Cheltuieli operaționale	Evoluția costurilor operaționale Raportul Costuri operaționale / venituri totale Costul de achiziție
Analiză extra-financiară	
Justificarea soluției	Procese dezvoltate pentru a adapta produsul la nevoile clientului Posibile adaptări la profilurile utilizatorilor Numărul de conținuturi accesibile dezvoltate Simplitatea și interactivitatea produsului sau serviciului Prețul serviciului sau produsului (accesibilitate)
Performanță socială	Profilul utilizatorului Numărul de beneficiari Numărul de beneficiari cu salarii minime Numărul beneficiarilor din cadrul unui grup care înregistrează o îmbunătățire a calității vieții lor datorită produsului sau serviciului
Inovarea socială	Gradul de inovație socială a produsului sau serviciului Inovarea după tipul de utilizatori beneficiari Inovarea în problema abordată

1.5.3 Randamentul Social al Investițiilor (Social Return on Investment - SROI)

SROI este o metodă utilizată pentru măsurarea și comunicarea unui concept larg de valoare care încorporează impactul social, de mediu și economic. SROI este o modalitate de înregistrare a valorii create de activitățile întreprinderii sociale și a investițiilor care au făcut această activitate posibilă. Abordarea SROI încorporează schimbările afectate de activitățile întreprinderii sociale, din perspectiva părților interesate. SROI poate cuprinde toate tipurile de rezultate - sociale, economice și de mediu - dar se bazează pe implicarea părților interesate în determinarea rezultatelor relevante. Există două tipuri de SROI:

- SROI-urile evaluative, sunt realizate retroactiv și se bazează pe rezultate înregistrare anterior de întreprindere.
- SROI-urile de prognoză, anticipează valoarea socială ce va fi creată dacă activitățile întreprinderii sociale își ating rezultatele planificate.

Ambele abordări ale metodologiei conțin elaborarea unei hărți de impact (denumită și teorie a schimbării sau a modelului logic) cu părțile interesate. Harta de impact arată relația dintre intrări, ieșiri și rezultate și permite identificarea indicatorilor pentru a măsura rezultatele. De asemenea,

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

În ambele cazuri, se urmărește atribuirea de valori rezultatelor, denumită monetizare. Monetizarea rezultatelor sociale ale unei intervenții este una dintre principalele provocări ale metodei, deoarece unii din aceștia pot fi dificil de monetizat (de exemplu, bunăstarea subiectivă sau îmbunătățirea stimei de sine).

Metrica

Cadrul SROI este un hibrid al evaluării impactului, dezvoltat din analiza cost-beneficiu, contabilitatea socială și auditul social - care surprinde valoarea socială prin traducerea obiectivelor sociale în măsuri financiare și nefinanciare. SROI măsoară valoarea beneficiilor în raport cu costurile obținerii acestor beneficii.

$$\text{SROI} = \text{Valoarea netă actuală a beneficiilor} / \text{Valoarea netă actuală a investiției}$$

Un raport SROI este o comparație între valoarea generată de o intervenție și investiția necesară pentru realizarea impactului respectiv. Cu toate acestea, valoarea generată nu trebuie să fie privită exclusiv cantitativ, ci și să genereze spațiu pentru dezvoltarea întreprinderii prin prisma calitativă a impactului social pe care îl crează

Orice metodă de măsurare trebuie să fie dezvoltată pornind de la rezultatele principale ale întreprinderii sociale, să sprijine activitățile acesteia, să fie proporțională și să nu descurajeze inovarea socială. Metoda ar trebui să urmărească un echilibru între datele calitative și cele cantitative, bazându-se pe conștientizarea faptului că „istorisirea” este esențială pentru măsurarea succesului. Trebuie, de asemenea, observat că este necesar să se analizeze în continuare dificultățile legate de transpunerea rezultatelor măsurării impactului social la nivelul local, cât și la nivel național.

II. Metodologia de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale

2.1 Principiile metodologiei

Principiile metodologiei de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale se fundamentează pe principiile generale ale economiei sociale. Metodologia de măsurare a impactului social este dezvoltată, pornind de la principiile de organizare și funcționare ale întreprinderilor sociale, cu accent pe principalele rezultate obținute. Este necesar să se diferențieze între rezultatele sociale și rezultatele pentru întreprindere, adică trebuie măsurat impactul asupra societății și nu evaluată întreprinderea.

În acest context, este important de a institui un cadru de principii comune cu privire la ceea ce trebuie de măsurat, în loc de a încerca să definească cum trebuie măsurat impactul social.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Metodologia de măsurare a impactului întreprinderii sociale are la bază următoarele principii⁵:

1. Principiul reciprocității - presupune o disponibilitate a întreprinderii sociale de a servi interesului colectivității, fără a aștepta vreo răsplată, dar contând pe faptul că aceasta există, chiar dacă nu se întoarce direct către întreprinderea socială în cauză.
2. Principiul subsidiarității - asumarea de către economia socială a unui rol secundar în satisfacerea nevoilor sociale, misiunea principală revenindu-i statului, prin instituțiile sale. Statul rămâne astfel principalul actor în domeniul social, fără a se putea degreva de obligațiile sale față de cetățeni. Rolul statului nu trebuie să fie unul rigid: acolo unde economia socială este suficientă prin rolul social asumat, statul poate să treacă din postura de actor în cea de garant.
3. Principiul responsabilității sociale - în cadrul economiei sociale, responsabilitatea socială este asumată benevol, fără a urmări anumite beneficii de imagine, facilități fiscale sau comerciale, scopul imediat, cât și cel mediat, fiind satisfacerea unei nevoi comunitare.
4. Principiul independenței economice – prevede că întreprinderile de economie socială au libertate atât financiară, cât și decizională. Odată degrevat de unele dintre obligațiile sale, este firesc ca statul să scutească întreprinderile de economie socială de plata unor impozite împovărătoare, însă doar atât timp cât, prin activitatea lor, întreprinderile sociale reușesc să-i suplinească rolul activ în satisfacerea anumitor nevoi sociale.
5. Principiul distribuirii bunăstării pomește de la ideea că, la nivel individual, antreprenorul social dezvoltă întreprinderea socială astfel încât, la final, angajații și / sau grupurile cointeresate să fie recompensați în funcție de nevoile sociale existente. Cum profitul se întoarce în comunitate, întreprinderea socială poate răspunde diverselor nevoi sociale.
6. Principiul simetriei sociale - presupune recunoașterea de către stat a rolului economiei sociale în satisfacerea nevoilor sociale. Drept urmare, statul trebuie să recunoască rolul întreprinderii sociale, inclusiv prin scutirea de taxe și impozite, plătite de alte entități juridice. În condițiile în care întreprinderile sociale își îndeplinesc rolul social, plata către stat a unor taxe sociale este nejustificată.

Principiile descrise mai sus au în comun faptul că sunt inițiative de jos în sus concepute pentru a reflecta schimbarea socială pe baza nevoilor reale și a activităților reale

---

⁵ Social enterprises and the social economy going. <http://www.emes.net/index.php?id=2>
(vizitat 03.08.2020)

This project is funded
by the European Union

2.2 Obiectivele metodologiei

Obiectivul general al metodologiei:

Evaluarea rezultatelor și impactului social produse de activitățile specifice ale unei întreprinderi sociale dintr-o perspectivă holistică, cu accent pe efectele sociale, economice și de mediu asupra comunității.

Obiectivele specifice ale metodologiei:

- 1) Aprecierea valorii sociale și a impactului produs de întreprinderea socială asupra comunității din perspectiva relevanței, eficienței, eficacității, impactului și sustenabilității acțiunilor întreprinse;
- 2) Evaluarea gradului de satisfacție a gradul de satisfacție al angajatului, precum și în vederea îmbunătățirii mediului și condițiilor de muncă pentru angajați, suntem interesați să cunoaștem opiniile dumneavoastră referitoare la gradul de satisfacție profesională pe care o resimțiți la locul de muncă.

2.3 Analiza părților interesate

Părțile interesante sau stakeholderii, reprezintă orice persoană, grup sau instituție care are interese într-un proiect sau entitate. Conceptul include atât beneficiarii direcți și intermediari, angajați și clienți, membrii comunității, ci și pe cei implicați sau excluși din procesul de luare a deciziilor. Părțile interesate din cadrul întreprinderii sociale sunt indivizii și constituenții care contribuie, voluntar sau involuntar, la crearea valorilor și deci potențialii beneficiari ai profiturilor sau riscurilor.

Părțile interesate pot fi împărțite în două grupuri principale:

- **Părțile interesate primare** sunt cele care sunt afectați în primă instanță, cele ce se anticipează că vor beneficia sau vor fi afectați negativ de rezultatele activității întreprinderii sociale.
- **Părțile interesate secundare** sunt cei cu rol intermediar, fără a fi implicați direct în desfășurarea activității întreprinderii sociale.

Părțile-cheie interesate sunt cei care pot influența semnificativ performanțele întreprinderii sociale, sau care prezintă o importanță majoră în realizarea obiectivelor entității. Atât părțile interesate primare cât și cele secundare pot fi părți-cheie interesate. Participarea părților

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

interesate primare este esențială în activitatea întreprinderilor sociale ce anticipează realizarea unui impact pozitiv direct asupra unui grup definit de beneficiari.

Părți interesate primare	Părți interesante secundare
Întreprinderile sociale (management, angajați, etc)	Autoritățile publice centrale, autorități publice locale și instituțiile publice subordonate acestora
Investitori publici și privați, fonduri de garanție	Instituțiile de educație
Donatori și instituții internaționale de dezvoltare	Asociații și ONG
Comunitatea	

Întreprinderile sociale, împreună cu angajații acestora, sunt factorii primari interesați în măsurarea impactului activității pe care o desfășoară. În cele din urmă, măsurarea impactului social poate ajuta întreprinderile sociale să stabilească obiective realiste, să monitorizeze și să îmbunătățească performanța, să acorde prioritate deciziilor și să acceseze mai competitiv piețele de capital. Accesul la finanțare publică și privată, cu și fără dobânzi aplicate, este determinat de impactul pe care entitățile economice de caracter social îl realizează atât din punct de vedere economic, social, cât și a celui de mediu. Totodată, **instituțiile financiare tradiționale (investitorii publici și privați, fondurile de garanție)** prezintă un interes sporit să investească în întreprinderi sociale, cu potențialul de a dezvolta piețe viabile în anumite sectoare. Cu toate acestea, ei trebuie să stabilească dacă investiția lor va produce într-adevăr un impact social în plus față de profiturile financiare.

Măsurarea impactului atins de entitățile economice cu caracter social, prezintă un interes sporit pentru **donatori și instituțiile internaționale de dezvoltare**, întreprinderile sociale fiind facilitatori activi ai dezvoltării economice și sociale, cu un rol primordial de promotori ai incluziunii persoanelor din categoriile dezavantajate și a **comunității**. Astfel, donatorii și instituțiile de dezvoltare sunt interesați de cunoașterea impactului social generat de o întreprindere socială și costurile necesare pentru atingerea acestuia.

Autoritățile publice centrale, autorități publice locale și instituțiile publice subordonate acestora, reprezintă factorii de decizie, ce pot facilita dezvoltarea și implementarea politicilor publice sociale și economice, iar impactul măsurat al întreprinderilor sociale poate servi drept temelie pentru elaborarea politicilor publice centrate pe om, incluzive, precum și conștientizarea impactului politicilor sociale active. Totodată, **instituțiile de educație**, vocaționale și nu doar, ar putea beneficia din urma interpretării impactului de care îl atestă întreprinderile sociale, elaborând programe de studii și planuri de înmatriculare pentru categoriile dezavantajate,

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

adaptate la actualitățile pieții muncii și oportunitățile de angajare/stagii practice oferite de întreprinderile sociale.

Un interes special pentru măsurarea impactului întreprinderilor sociale îl au și **societatea civilă (asociațiile, ONG-urile din domeniul socio-economic)**, identificând potențiale căi de îmbunătățire a funcționării acestor întreprinderi, în particular, și promovând politici publice necesare pentru activitatea fructuoasă a entităților economice cu caracter social.

2.4 Instrumentul de măsurare a impactului social al întreprinderii sociale

2.4.1 Criteriile de referință ale instrumentului

Instrumentul de măsurare a impactului social al întreprinderilor sociale are la bază cele cinci criterii generale utilizate la nivelul Uniunii Europene: **relevanță, eficiență, eficacitate, impact, sustenabilitate**.

Relevanța

Prin intermediul criteriului relevanței se urmărește evaluarea coerenței principiilor, obiectivelor, și rezultatelor obținute de către întreprinderile sociale, legătura între obiectivele metodologiei și politicile existente la nivel internațional și național privind antreprenoriatul social.

Eficiență

Criteriul eficienței reflectă analiza relației dintre resursele utilizate de către întreprinderile sociale și rezultatele obținute cu aceste resurse. Astfel, prin determinarea eficienței se urmărește legătura între intrări, ieșiri, rezultate și impact utilizate pentru a le obține și estimează cât de bine au fost folosite resursele disponibile pentru a transforma activitățile propuse în rezultatele intenționate. Acest criteriu vizează aspecte legate de rentabilitate și anume dacă ar fi putut fi obținute rezultate mai bune prin alte modalități și, în același timp, mai ieftine.

Eficacitate

Prin analiza eficacității se estimează gradul în care activitățile planificate sunt racordate la obiective. Activitățile planificate sunt adecvate pentru a atinge obiectivele întreprinderii sociale? Indicatorii sunt selectați corespunzător?

Impact

Evaluarea impactului reflectă efectele pozitive și negative, primare și secundare pe termen lung, produse de către întreprinderile sociale în mod direct sau indirect, intenționat sau neintenționat. Un aspect al impactului este utilitatea, care estimează dacă impactul produs corespunde nevoilor societale și problemelor identificate care urmau să fie soluționate.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

Sustenabilitate

Evaluarea sustenabilității se referă la continuitatea acțiunilor întreprinse, durabilitatea acestora. Sustenabilitatea estimează capacitatea efectelor și rezultatelor întreprinderii sociale de a se manifesta pe termen mediu și lung.

2.4.2 Recomandări de aplicare a instrumentului

- a) Se recomandă aplicarea instrumentului de evaluare cel puțin 1 dată în an, utilizându-se datele de la 31 decembrie.
- b) Instrumentul este aplicat de către managerul întreprinderii sociale cu activitate în domeniul economic/financiar/contabil.
- c) Pentru respectarea principiului incluziunii sociale, se recomandă ca la completarea instrumentului să fie consultată opinia salariaților întreprinderii sociale, a clienților și a beneficiarilor acesteia.
- d) Instrumentul servește drept reper pentru planificare continuă și se recomandă a fi completat cu obiectivitate, respectându-se periodicitatea completării.
- e) Instrumentul conține 4 categorii de indicatori: Social, ai Guvernanței, de Mediu și Economici.
  - Indicatorii sociali au următoarele unități de măsură: variante de răspuns Da/Nu, numeric, %, ani.
  - Indicatorii ai guvernanței au următoarele unități de măsură: variante de răspuns Da/Nu.
  - Indicatorii de mediu au următoarele unități de măsură: Variante de răspuns Da/Nu.
  - Indicatorii economici au următoarele unități de măsură: coeficient, %, unități monetare, unități monetare la 1 unitate de produs, zile.
- f) Se recomandă ca în rubrica „Comentarii”, managerul întreprinderii să evidențieze aspecte importante cu referire la indicatorul evaluat. În cazul în care răspunsul este ”Da”, rubrica ”Comentarii” este obligatoriu de a fi completată cu detalii.
- g) Pentru comoditatea completării, se recomandă utilizarea formularului în format xls, prezentat la finalul Anexei 1. Pentru indicatorii economici a se vedea Pagina 2 a formularului, calculul indicatorilor economici finali în Pagina 1 se va realiza automat.
- h) Pentru calculul indicatorilor economici și a celor sociali cu grad de dificultate complex, se recomandă consultarea Anexei 3. Explicațiile cu privire la indicatori și interpretarea acestora pot fi consultate în [Anexa 3](#).
- i) Se recomandă ca rezultatele auto-evaluării să fie comunicate sau discutate cu părțile interesate (donatori, autorități publice centrale, autorități publice locale, etc). Totodată, interpretarea acestora poate fi utilizată în scopul promovării și asigurării vizibilității și misiunii întreprinderii sociale pe platforme media.

This project is funded
by the European Union

2.5 Limite și dificultăți

În ciuda progreselor realizate în facilitarea măsurării impactului întreprinderilor sociale, o serie de provocări conceptuale și practice, rămân a fi prezente.

Provocări conceptuale pentru măsurarea impactului social

1. Măsurarea impactului social - instrument esențial pentru obținerea unui impact în beneficiul societății versus un simplu instrument de raportare

Încadrarea măsurării impactului social în activitatea de zi cu zi a întreprinderilor sociale și a finanțatorilor acestora ar trebui, în primul rând, să urmărească declanșarea unei schimbări culturale, decât un alt „nivel de birocrație” sau „exercițiu de bifare”, valorile ar trebui să devină un instrument util pe care întreaga organizație îl folosește pentru a înțelege, analiza, comunica și afla despre impactul acesteia. Mai mult, adoptarea unei abordări de jos în sus a măsurării impactului social ajută la asigurarea faptului că factorul decisiv privind implementarea procesului de măsurare a impactului social și selectarea indicatorilor adecvați este întreprinderea socială în sine. În mod ideal, măsurarea impactului social ar trebui să servească la identificarea și implementarea modalităților de îmbunătățire a operațiunilor unei întreprinderi sociale. Aceasta înseamnă integrarea valorilor de impact în procesele și instrumentele de luare a deciziilor de bază (de exemplu, pentru managementul performanței și punctele de ordine ale echipei executive), precum și clarificarea legăturilor dintre valorile de impact și deciziile de management pentru a optimiza luarea deciziilor bazate pe date.

2. Măsurarea impactului social – instrument universal potrivit tuturor sectoarelor (privat, public și societatea civilă) versus centrare pe sectorul privat

Măsurarea impactului social constă în testarea unei noi zone de interes intern și extern, bazate pe experiență și bune practici din toate sectoarele (private, publice sau societatea civilă) și despre dezvoltarea într-un spațiu hibrid, universal.

Experiența internațională s-a concentrat pe măsurarea impactului economic și financiar, în întreprinderile sociale ale sectorului privat s-a concentrat, în timp ce sectorul public a dezvoltat tehnici pentru a măsura impactul politicilor publice, iar întreprinderile sociale și organizațiile non-profit au dezvoltat tehnici pentru a măsura impactul lor social - în principal, dar nu exclusiv, prin rapoarte sociale. În vederea minimizării acestui risc, instrumentul de măsurare a impactului social realizat de întreprinderile sociale trebuie să fie unul cât se poate de universal.

3. Măsurarea impactului social nu trebuie să restricționează inovarea socială

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

Oferirea de orientări rigide în măsurarea impactului social ridică îngrijorarea că întreprinderile sociale se vor dezvolta pentru a se încadra mai bine în aceste orientări, înfrângând astfel inovația în sectorul social. În timp ce o bibliotecă de indicatori ar trebui să reducă și mai mult resursele asociate cu respectarea orientărilor, selectarea indicatorilor incluși în bibliotecă nu ar trebui să fie obligatorie. Decizia ar trebui, mai degrabă, să fie condusă de întreprinderea socială și depinde de specificul problemei pe care dorește să o abordeze, precum și de analiza și înțelegerea a ceea ce dorește / trebuie să măsoare. Această bibliotecă ar trebui să rămână deschisă reviziilor bazate pe experiență și actualizată cu noi indicatori care decurg din experimentări ale valorilor de impact social.

4. Dificultatea măsurării impactului social nu trebuie să descurajeze intervențiile de finanțare în domeniile de activitate dificil de estimat, dar de importanță socială

Unele întreprinderi sociale operează în domenii în care măsurarea impactului social este mai complexă și în care dovezile rezultatelor durează mai mult. În astfel de cazuri, orientările pot determina întreprinderile sociale să selecteze cohorte mai ușoare de beneficiari pentru serviciile lor. În acest scenariu, în timp ce ating obiectivele pe hârtie, ele sunt de fapt subperformante asupra rezultatelor. Prin urmare, provocarea constă în asigurarea faptului că autoritățile publice și investitorii cu impact social finanțează nu numai întreprinderile sociale care demonstrează rezultate tangibile, dar și cele care se concentrează pe rezultate intangibile.

Minimizarea riscului de finanțare mai mică pentru întreprinderile sociale implicate în zone dificil de abordat poate fi obținută prin asigurarea faptului că orientările de măsurare a impactului social nu se aplică numai întreprinderii sociale, ci și investitorului de impact social. Înțelegerea ce schimbări sociale vrea un investitor de impact social și cum să o realizeze (prin procesul de investiții) este la fel de importantă ca încurajarea măsurării impactului la nivelul întreprinderii sociale pentru a asigura o abordare impactcentrică în cadrul activităților sale.

Provocări practice pentru măsurarea impactului social

1. Supraîncărcarea întreprinderilor sociale cu cerințe complexe în măsurarea impactului social

În mod fundamental, măsurarea impactului social ar trebui privită ca o sursă potențială de creare a valorii, mai degrabă decât ca un mecanism de responsabilizare. O măsurare bună a impactului social trebuie să echilibreze nevoile părților interesate cu obligația de a nu pierde resurse. Principiul proporționalității ajută la atingerea acestui obiectiv. Acest principiu de proporționalitate se aplică atât părților interesate externe care primesc informații, cât și impactului social vizat sau atins. Aceasta se referă, de asemenea, la întreprinderea socială, deoarece va lua decizii pe baza impactului social obținut.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

2. Lipsa experienței practice anterioare și a resurselor necesare pentru măsurarea impactului întreprinderilor sociale

Problema resurselor este strâns legată de cea a proporționalității. În timp ce unele întreprinderi sociale mari pot avea resurse pentru a se dedica măsurării impactului social, majoritatea nu. Mai mult, întrucât resursele reprezintă o problemă reală pentru majoritatea întreprinderilor sociale (și o preocupare reală pentru întreprinderile sociale mici și în stadiu incipient), planurile bugetare și de personal ar trebui să includă măsurarea impactului.

Organizațiile încep adesea să își măsoare impactul social, deoarece sunt obligați să facă acest lucru de către finanțatori. Preocuparea este însă că prea puțini finanțatori sunt dispuși să sprijine întreprinderile sociale în măsurarea impactului lor.

3. Alinierea nevoilor investitorilor și a întreprinderilor sociale

Alinierea nevoilor investitorilor privați și a întreprinderilor sociale este un domeniu nou important, care trebuie dezvoltat de multe întreprinderi sociale, în special de cele care sunt active în sectoare care depind de capitalul uman (mai degrabă decât cel financiar) și nu au lucrat niciodată cu finanțatori privați. Investitorii trebuie să înțeleagă constrângerile și obiectivele întreprinderilor sociale pentru a le ajuta să își crească efectiv impactul social.

Se fac progrese în acest domeniu, iar abordarea de jos în sus ar trebui să asigure că procesul și rezultatele sunt relevante pentru întreprinderea socială. În plus, încurajarea investitorilor să se gândească la teoria schimbării lor în timpul procesului de diligență corespunzătoare și la modul în care se compară cu teoria schimbării întreprinderii sociale poate genera dialog în jurul diferențelor potențiale. În mod ideal, alinierea obiectivelor atât a investitorului, cât și a întreprinderii sociale are loc înainte de a investi banii pentru a evita problemele de măsurare a impactului social ulterior în ciclul investițional.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

Bibliografie

Dinu Manole, Studiu Dezvoltarea antreprenoriatului social în rândul centrelor de tineret. Chișinău, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, 2017.

<file:///C:/1/Aditionale/Ana%20Ciurac/STUDIU%20AS%20web.pdf> (vizitat 04.08.2020).

Raport de analiză a situației actuale și a provocărilor în ceea ce privește dezvoltarea antreprenoriatului social în R. Moldova, 2019 // Proiectul „Consilierea Guvernului Republicii Moldova în politici economice”, implementat de către GIZ Moldova cu suportul financiar al Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare al Germaniei (BMZ) și al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

https://mec.gov.md/sites/default/files/raport_de_analiza_antreprenoriat_social.pdf (vizitat 03.08.2020).

Social enterprises and the social economy going. <http://www.emes.net/index.php?id=2> (vizitat 03.08.2020).

Measuring and managing impact - A practical guide

<https://evpa.eu.com/knowledge-centre/publications/measuring-and-managing-impact-a-practical-guide> (vizitat la 07.08.2020).

Policy Brief on Social Impact Measurement for Social Enterprises, European Union/OECD 2015.

https://www.oecd.org/social/PB-SIM-Web_FINAL.pdf (vizitat la 10.08.2020).

Pierre Charette LE GUIDE D'ANALYSE des entreprises d'économie sociale, CAP Finance et Réseau d'investissement social du Québec, 2017.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Anexa 1

**INSTRUMENT DE MĂSURARE A IMPACTULUI SOCIAL AL ÎNTREPRINDERILOR SOCIALE DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

DATE GENERALE DESPRE ÎNTREPRINDEREA SOCIALĂ

Denumirea întreprinderii sociale:

Anul constituirii:

Adresa juridică:

Domeniul de activitate:

Număr total de angajați:

CODUL INDICATORULUI	TIPUL INDICAT ORULUI	CATEGORIA INDICATORILOR ȘI DENUMIREA ACESTORA	UNITATEA DE MĂSURĂ	REZULTAT	COMENTARIU (pentru evaluator)
RELEVANȚĂ					
R1	Social	Întreprinderea dispune de politici de angajare a personalului	da/nu		
R2	Social	Numărul total de salariați din categorii defavorizate, inclusiv:	număr		
R3	Social	Rata persoanelor cu dizabilități	%		
R4	Social	Rata persoanelor eliberate din locurile de detenție	%		
R5	Social	Rata victimelor ale traficului de ființe umane, după reabilitare psihologică și socială	%		
R6	Social	Rata victimelor violenței în familie	%		
R7	Social	Rata persoanelor care luptă cu consumul de substanțe stupefiante ori psihotrope, după reabilitare psihologică și socială	%		
R8	Social	Rata persoanelor cu vârsta de 50 ani și peste	%		
R9	Social	Rata altor categorii defavorizate (specificați)	%		
R10	Social	% salariaților din categorii defavorizate	%		
R11	Social	Vârsta medie a salariaților	ani		
	Social	Categorii de vârstă:			

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

R12	Social	16 - 25 ani	%		
R13	Social	26 - 35 ani	%		
R14	Social	36 - 50 ani	%		
R15	Social	peste 50 de ani	%		
R16	Social	Pensionari	%		
	Social	Genul:			
R17	Social	Femei	%		
R18	Social	Bărbați	%		
	Social	Mediu:			
R19	Social	Urban	%		
R20	Social	Rural	%		
R21	Social	Etnie	%		
EFICIENȚĂ					
E1	Social	Numărul de locuri de muncă noi create pe parcursul anului de gestiune	număr		
E2	Social	Numărul de locuri de muncă adaptate pentru persoanele cu dizabilități	număr		
E3	Social	Numărul de salariați care lucrează de la domiciliu	număr		
E4	Social	Numărul de salariați cu timp redus	număr		
E5	Guvernan ță	Întreprinderea dispune de o politică salarială	da/nu		
E6	Social	Întreprinderea se preocupă de sănătatea angajaților la locul de muncă (gestiunea stresului și sănătate mentală)	da/nu		
E7	Social	Numărul de salariați care accesează servicii sociale	număr		
E8	Ecologic	Întreprinderea promovează utilizarea de către salariați a transportul alternativ	da/nu		
E9	Social	Salariații sunt consultați în procesul de luare a deciziilor	da/nu		
E10	Social	Întreprinderea dispune de un plan de formare / instruire a salariaților	da/nu		
E11	Social	Activitățile de formare sunt integrate în programul de activitate a salariatului	da/nu		
E12	Social	Întreprinderea planifică și utilizează resurse pentru formarea profesională a salariaților	da/nu		
E13	Social	Întreprinderea asigură transferul de cunoștințe și practici (mentorat)	da/nu		
E14	Mediu	Întreprinderea realizează activități de sensibilizare a salariaților pentru a reduce deșeurile	da/nu		

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

E15	Mediu	Întreprinderea se implică în activități de protecție a mediului (plantarea de copaci, curățenie parcuri etc.)	da/nu		
E16	Economic	Coeficient de lichiditate a întreprinderii sociale	coeficient		
E17	Economic	Rata datoriilor financiare	%		
E19	Economic	Cifra medie de afaceri a întreprinderii sociale	unități monetare/1 unit. produs		
E20	Economic	Cifra marginală de afaceri a întreprinderii sociale	unități monetare/1 unit. produs		
E21	Economic	Viteza de rotație a stocurilor	zile		
E22	Economic	Numărul de zile de stocare	unități monetare		
E23	Economic	Viteza de rotație a activelor imobilizate	unități monetare		
E24	Economic	Viteza de rotație a activelor totale	unități monetare		
EFICACITATE					
F1	Social	Partea de buget alocată de întreprindere pentru activitățile educaționale și socio-culturale	%		
F2	Social	Numărul de stagiați în cadrul întreprinderii sociale	număr		
F3	Social	% stagiatorilor care au finalizat stagiul	%		
F4	Social	% stagiatorilor care s-au angajat în câmpul muncii	%		
F5	Social	% stagiatorilor care își continuă studiile	da/nu		
F6	Mediu	Întreprinderea dispune de practici pentru reducerea deșeurilor	da/nu		
F7	Mediu	Întreprinderea a adoptat măsuri de eficacitate energetică, economie a energiei	da/nu		
F8	Mediu	Întreprinderea a adoptat o strategie sau măsuri de economisire a apei potabile	da/nu		
F9	Mediu	Întreprinderea limitează poluarea apei (se utilizează produse biodegradabile nontoxice)	da/nu		
F10	Economic	Indicele de dinamică a fondului de salarizare pentru categoriile defavorizate	%		
F11	Economic	Numărul de salariați (din cadrul întreprinderii) din categoriile defavorizate*Mărirea salariului minim	unități monetare		

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

		(din cadrul întreprinderii) pentru același grup de beneficiari			
F12	Economic	Numărul de angajați (din cadrul întreprinderii) din categoriile defavorizate* Mărimea ajutorului social pentru același grup de beneficiari	unități monetare		
F13	Economic	Mărimea salariului maxim (din cadrul întreprinderii) pentru categoriile defavorizate - Mărimea salariului minim (din cadrul întreprinderii) pentru același grup de beneficiari	unități monetare		
IMPACT					
I1	Social	Întreprinderea contribuie la ameliorarea protecției sociale a salariaților	da/nu		
I2	Social	Întreprinderea evaluează gradul de satisfacție a beneficiilor care accesează servicii gratuite prestate de întreprindere	da/nu		
I3	Social	Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului fizic al comunității	da/nu		
I4	Social	Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului cultural al comunității	da/nu		
I5	Social	Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului socio-sanitar al comunității	da/nu		
I6	Social	Întreprinderea contribuie la diminuarea efectelor de sărăcie la categoriile defavorizate	da/nu		
I7	Gubernanță	Întreprinderea contribuie la reducerea presiunii de cerințe către serviciile publice	da/nu		
I8	Social	Întreprinderea contribuie la reducerea izolării comunității și ameliorarea comunicării	da/nu		
I9	Social	Servicii dezvoltate în cadrul întreprinderii	da/nu		
I10	Social	Estimarea costurilor pe care statul le-ar fi suportat dacă persoana nu ar fi fost angajată în cadrul întreprinderii sociale	unități monetare		
I11	Social	Întreprinderea evaluează sistematic calitatea produselor sau prestarea serviciilor	da/nu		
I12	Social	În anul curent de gestiune, întreprinderea a realizat evaluarea gradului de satisfacție al salariaților la locul de muncă	da/nu		
I13	Social	În anul curent de gestiune, întreprinderea a evaluat gradul de satisfacție a clienților cu produsele/serviciile sale	da/nu		

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

I14	Social	Întreprinderea susține angajarea persoanelor defavorizate	da/nu		
I15	Social	Întreprinderea evaluează condițiile de muncă ale salariaților (concedii, avantaje sociale, politica de conciliere muncă-familie)	da/nu		
I16	Social	Întreprinderea dispune de mecanisme de evaluare a relațiilor de muncă	da/nu		
I17	Mediu	Întreprinderea documentează și studiază impactul activităților sale asupra mediului local	da/nu		
I18	Economic	Pragul de rentabilitate	coeficient		
I19	Economic	Rentabilitate socială	%		
DURABILITATE/SUSTENABILITATE					
D1	Guvernanță	Întreprinderea dispune de o strategie de dezvoltare pe termen mediu sau lung	da/nu		
D2	Guvernanță	Numărul de parteneriate încheiate (acorduri de colaborare)	număr		
D3	Guvernanță	Întreprinderea consultă partenerii cu privire la dezvoltarea strategică	da/nu		
D4	Guvernanță	Întreprinderea accesează programe de subvenționare de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în scopul angajării și (re)integrării persoanelor din categoriile defavorizate	da/nu		
D5	Guvernanță	Întreprinderea accesează de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă programul de subvenționare pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități	da/nu		
D6	Economic	Rentabilitatea investiției	unități monetare		
D7	Economic	Rentabilitatea vânzărilor sau marja netă din vânzări	%		
D8	Economic	Costul capitalului total	unități monetare		
D9	Economic	Ritm de creștere a capitalului social	%		
D10	Economic	Venit din granturi asigurat (avansuri primite curent, venit recunoscut în avans)	unități monetare		
D11	Economic	Procentul deținut de alte venituri în total venituri (pentru SRL-uri)/Procentul venitului din activități economice în total venituri (pentru ONG-uri)	%		

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

INDICATORI_06.09.20
20.xlsx

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Anexa 2

CHESTIONAR				
de evaluare a satisfacției salariaților din cadrul întreprinderii sociale				
<p>În scopul de a determina gradul de satisfacție al salariatului, precum și în vederea îmbunătățirii mediului și condițiilor de muncă pentru salariați, suntem interesați să cunoaștem opiniile dumneavoastră referitoare la gradul de satisfacție profesională pe care o resimțiți la locul de muncă.</p> <p>Vă rugăm să citiți cu atenție afirmațiile din tabelul de mai jos și să bifați pentru fiecare rând răspunsul care exprimă opinia dumneavoastră legată de activitatea la locul de muncă.</p> <p>Acest chestionar este anonim și confidențial. Nu trebuie să semnați chestionarul.</p> <p>Vă mulțumim!</p>				
Nr.r	Afirmație	DA	NU	NUȘTIU/ DIFICIL DE SPUS
I. CUNOAȘTEREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU				
1.	Îmi cunosc atribuțiile de serviciu			
2.	Îmi îndeplinesc atribuțiile de serviciu cu maximă responsabilitate			
II. CLIMATUL PSIHOLAGIC				
3.	Administrația este amabilă și binevoitoare cu salariații			
4.	Sunt mulțumit(ă) de comunicarea cu colegii			
5.	La serviciu sunt tratat cu respect			
6.	Colegii mei sunt gata să mă ajute			
7.	Sunt nevoit sa depun efort pentru a realiza sarcinile unor colegi care manifestă iresponsabilitate			
III. CONDIȚII DE MUNCĂ				
8.	Am un loc de muncă confortabil (temperatură, iluminat, mobilier etc.)			
9.	Locul meu de lucru este dotat cu toate echipamentele și consumabilele necesare			
10.	Procedurile, regulile și instrucțiunile din cadrul întreprinderii sunt accesibile și ușor de înțeles			
11.	Sunt mulțumit de nivelul de informare cu privire la riscurile de la locul de muncă			

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

IV. REMUNERAREA MUNCII				
12.	Consider că sunt remunerat corect pentru munca pe care o fac			
13.	Salariile sunt plătite la timp			
14.	Calcularea salariului este clară și pe deplin transparentă			
V. MOTIVAȚIA				
15.	Îmi place munca mea			
16.	Mă mândresc că lucrez în această întreprindere			
17.	Munca mea este apreciată obiectiv și corect de către conducere			
18.	Munca mea este estimată la justa valoare de către clienți			
VI. POSIBILITĂȚI DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ ȘI ACTIVITĂȚI DE CONSOLIDARE A ECHIPEI				
19.	La locul de muncă beneficiez de instruire /instructaj/mentorat			
20.	Cunosc posibilitățile de promovare la serviciu			
21.	Întreprinderea organizează activități de consolidare a echipei (sărbători, corporative etc.)			
VII. DATE SOCIO-DEMOGRAFICE				
<p>22. Genul a) Feminin b) Masculin</p> <p>23. Vârsta a) 16 – 25 ani b) 26 – 35 ani c) 36 – 50 ani d) Peste 50 de ani e) Vârsta pensionară</p> <p>24. Studii a) Gimnaziale (am absolvit 9 clase) b) Liceale c) Medii de specialitate (școală profesională, colegiu) d) Superioare incomplete e) Superioare</p>				

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

Anexa 3

Recomandări pentru calcularea și interpretarea indicatorilor

1. RELEVANȚA

R2 Numărul total de salariați din categorii defavorizate

Acest indicator este calculat numeric și se referă la persoanele angajate în cadrul întreprinderii sociale, care fac parte din categorii defavorizate. În conformitate cu Legea asistenței sociale nr. 547/2003 *persoana și familia defavorizată* este persoana și familia socialmente vulnerabilă, aflate în situații care împiedică activitatea normală a acestora din punct de vedere economic, educativ, social etc.

Categoriile defavorizate includ:

- a) persoane cu dizabilități;
- b) persoane eliberate din locurile de detenție;
- c) victime ale traficului de ființe umane, după reabilitare psihologică și socială;
- d) victime ale violenței în familie;
- e) persoane care luptă cu consumul de substanțe stupefiante ori psihotrope, după reabilitare psihologică și socială;
- f) persoane cu vârsta de 50 ani și peste;
- g) alte grupuri (de exemplu, părinți ai copiilor cu dizabilități).

Legea nr. 233/2017, art. 36³ prevede că pentru atribuirea statutului de întreprindere socială de inserție una din condiții este dacă au, permanent, cel puțin 30% din personalul angajat aparținând categoriilor defavorizate ale populației, astfel încât timpul de lucru cumulat al acestor angajați să reprezinte cel puțin 30% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaților.

R3 Rata persoanelor cu dizabilități

Acest indicator este estimat procentual din numărul total de salariați și se referă la persoanele cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane. Dizabilitatea este certificată de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

2. EFICIENȚĂ

E2 Numărul de locuri de muncă adaptate pentru persoanele cu dizabilități

Adaptarea locului de muncă se referă la totalitatea acțiunilor întreprinse de către angajator pentru a facilita exercitarea dreptului la muncă și creșterea randamentului la locul de muncă al persoanei cu dizabilități prin utilizarea cu echipamente, dispozitive și tehnologii de acces, ținând cont de necesitățile individuale ale persoanei respective.

E7 Numărul de salariați (din categoriile defavorizate) care accesează servicii sociale

Serviciile sociale reprezintă ansamblu de măsuri și activități realizate pentru a satisface necesitățile sociale ale persoanei/familiei în vederea depășirii unor situații de dificultate, de prevenire a marginalizării și excluziunii sociale.

Serviciile sociale se clasifică în următoarele tipuri:

- 1) servicii sociale primare - serviciile care se acordă la nivel de comunitate tuturor beneficiarilor și au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate care pot cauza marginalizarea sau excluziunea socială. În categoria serviciilor sociale primare se includ: îngrijirea socială la domiciliu, centrele comunitare, cantina socială etc.
- 2) servicii sociale specializate - serviciile care implică antrenarea specialiștilor și au drept scop menținerea, reabilitarea și dezvoltarea capacităților individuale pentru depășirea unei situații de dificultate în care se află beneficiarul sau familia acestuia. În acest tip de servicii se includ: locuința protejată, asistența personală, plasamentul familial pentru adulți, echipa mobilă, centrul de plasament temporar, asistența parentală profesionistă, casa comunitară etc.
- 3) servicii sociale cu specializare înaltă - serviciile prestate într-o instituție rezidențială sau într-o instituție specializată de plasament temporar, care impun un șir de intervenții complexe ce pot include orice combinație de servicii sociale specializate, acordate beneficiarilor cu dependență sporită și care necesită supraveghere continuă (24/24 ore). Acest tip de servicii sociale includ: serviciile de îngrijire rezidențială (internate), serviciile protetico-ortopedice, de reabilitare balneo-sanatorială; Centrul pentru reabilitarea victimelor traficului de ființe umane.

E8 Întreprinderea promovează utilizarea de către salariați a transportul alternativ

Prin transport alternativ se înțelege totalitatea modalităților și metodelor de deplasare prin oraș, diferite de cele motorizate. Cel mai răspândit mijloc de mobilitate alternativă este bicicleta, însă aici se încadrează și mersul pe jos, dar și utilizarea roleurilor, trotinetelor, altor mijloace de acest tip.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

E10 Întreprinderea dispune de un plan de formare / instruire a salariaților

În vederea asigurării calificării corespunzătoare a salariaților, anual se elaborează un plan de formare și dezvoltare profesională a salariaților întreprinderii. Planul anual se dezvoltă în baza evaluării nevoilor de instruire. În rezultatul interpretării informațiilor primite sunt identificate domeniile principale de instruire și se elaborează planul de formare, care este un instrument important de dezvoltare a competențelor și abilităților profesionale.

E11 Activitățile de formare sunt integrate în programul de activitate a salariatului

În conformitate cu prevederile Codului Muncii al Republicii Moldova, art. 217,218 salariații încadrați în formarea profesională continuă pot fi eliberați temporar de la munca prevăzută de contractul individual de muncă sau pot lucra în condițiile timpului de muncă parțial ori ale regimului flexibil al timpului de muncă, cu acordul scris al angajatorului. Timpul necesar salariatului pentru participarea la activități de formare profesională se include în timpul de muncă.

În cazul salariaților încadrați în formarea profesională continuă sînt interzise:

- a) munca prestată în condiții grele, vătămătoare și/sau periculoase;
- b) munca suplimentară;
- c) munca de noapte;
- d) detașarea nelegată de formarea profesională.

Angajatorul are dreptul să încheie un contract de formare profesională continuă cu orice salariat. Contractul de formare profesională continuă se încheie în formă scrisă, este un act adițional la contractul individual de muncă și se reglementează de legislația muncii și de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii.

E12 Întreprinderea planifică și utilizează resurse pentru formarea profesională a salariaților

Angajatorul anual planifică resurse financiare pentru implementarea planului de formare / instruire a salariaților și realizează planul.

E13 Întreprinderea asigură transferul de cunoștințe și practici (mentorat)

Transferul de cunoștințe și practici este asigurat în cadrul întreprinderii sociale prin intermediul mentoratului. Mentoratul este un instrument puternic de dezvoltare personală, împuternicire și este un mod eficient de a ajuta persoanele noi angajate (fără experiență profesională în domeniul de referință) în cadrul întreprinderii sociale să își formeze competențe și abilități profesionale. Mentoratul presupune activități care au drept rezultat transferul de cunoștințe de la mentor la persoana consiliată/ghidată. Atât mentorul, cât și persoana consiliată/ghidată îl ajută pe celălalt, dar și se dezvoltă în acest proces. Persoana consiliată/ghidată obține cunoștințe valoroase din experiența și greșelile anterioare ale mentorului și își crește competențele în anumite domenii. Un mentor este o persoană cu experiență și cunoștințe care poate contribui la dezvoltarea persoanei nou angajate.

This project is funded
by the European Union

**Technical Assistance to support CSO
development in the Republic of Moldova**

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

E16 Coeficient de lichiditate

Coeficient de lichiditate = Active circulante/Datorii curente (< 1 an)

Valorile indicatorului	Interpretarea rezultatelor
1.5 – 2.0	Management eficient al capitalului circulant
Mai puțin de 1.0	Lichiditate redusă, risc de neonorare a obligațiilor pe termen scurt
Mai mare de 2.0	Lichiditate excesivă, nivel al numerarului foarte ridicat, risc

Acest indicator oferă informații despre măsura în care întreprinderile își pot onora obligațiile pe termen scurt prin realizarea activelor pe termen scurt. Experiența practică sugerează că un nivel de 2:1 este potrivită pentru majoritatea întreprinderilor, deoarece aceasta proporție asigură acoperirea tuturor datoriilor curente prin activele circulante de cel puțin o dată. O lichiditate excesiv de mare înseamnă stocuri supradimensionate, nivel al numerarului foarte ridicat, ceea ce poate fi considerat ca un risc pentru întreprinderea socială.

E17 Rata datoriilor financiare

Rata datoriilor financiare = Resurse împrumutate/Capital permanent x 100

În categoria resurselor împrumutate se includ creditele contractate pentru o perioadă mai mare de 1 an, iar capitalul permanent se compune din agregarea capitalului propriu, a rezervelor/provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli și a creditelor contractate pentru o perioadă mai mare de 1 an.

Valorile indicatorului	Interpretarea rezultatelor
Mai mică sau egală cu 30%	Management eficient al capitalului în cadrul întreprinderii
Între 30% și 50%	Risc mediu de îndatorare
Mai mare de 50%	Risc de supra-îndatorare

Gradul de îndatorare arată cât la sută din capitalul permanent reprezintă creditele cu scadență mai mare de 1 an și posibilitatea acoperirii acestora din rezerve și capitalul social. Riscul nu trebuie să se ridice la mai mult de 50%.

This project is funded
by the European Union

E18 Cifra de afaceri

Cifra de afaceri se calculează prin însumarea tuturor veniturilor din vânzări pe care întreprinderea socială le-a avut. Prin urmare, la calculul cifrei de afaceri, se iau în calcul facturile încasate, și nu se include facturile emise. La calculul cifrei de afaceri, nu se includ: TVA-ul calculat/facturat, reducerile comerciale acordate clienților, subvențiile pentru plata personalului, subvențiile pentru investiții, veniturile din dividende.

Acest tip de indicator măsoară performanța companiei și oferă o imagine asupra poziției pe piață a companiei, reprezentând valoarea veniturilor dintr-o activitate într-o perioadă de timp. Creșterea cifrei de afaceri reprezintă obiectivul fundamental al oricărei companii.

E19 Cifra de afaceri medie

Cunoscută și ca prețului mediu de vânzare, reprezintă venitul obținut din vânzarea unei unități de produs și se calculează în baza formulei:

$$\text{Cifra de afaceri medie} = \text{Cifra de afaceri} / \text{Volumul vânzărilor (unități fizice)}$$

E20 Cifra de afaceri marginală

Exprimă variația veniturilor din vânzări generate de creșterea cu o unitate a volumului fizic al vânzărilor și se calculează în baza formulei:

$$\text{Cifra de afaceri marginală} = [\text{Cifra de afaceri (perioada curentă)} - \text{Cifra de afaceri (perioada precedentă/de bază)}] / [\text{Volumul fizic al vânzărilor (perioada curentă)} - \text{Volumul fizic al vânzărilor (perioada precedentă/de bază)}]$$

Cifra de afaceri (pentru SRL-uri)/Venitul din activități economice (pentru ONG-uri) necesită a fi calculate atât în valoare absolută, cât și relativă și se referă la creșterea sau scăderea vânzărilor generate de un anumit serviciu sau produs. Evoluția procentuală a acestui indicator pe parcursul anilor, arată nivelul de venituri comerciale pe care întreprinderea le poate genera cu resursele curente și dacă acest indicator s-a îmbunătățit pe parcursul anilor. Totodată, calculul periodic al acestui indicator, reflectă creșterea întreprinderii în sensul înțelegerii pieței pe care activează și, de asemenea, mai reflectă și o capacitate crescută de vânzări.

Indicatori din activitatea de gestiune furnizează informații cu privire la viteza de intrare sau de ieșire a fluxurilor de trezorerie ale entității economice și capacitatea entității de a controla capitalul circulant și a activităților comerciale de bază ale entității.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

E21 Viteza de rotație a stocurilor

Viteza de rotație a stocurilor = Costul vânzărilor/Stocuri

Indicatorul arată de câte ori stocul a fost rulat de-a lungul exercițiului financiar. O viteză de rotație a stocurilor mare, semnifică faptul că suma de bani blocată în stocuri este mică, lucru care îmbunătățește lichiditatea.

E22 Numărul de zile de stocare

Numărul de zile de stocare (durata medie de vânzare) = Stocul mediu/Costul vânzărilor * 365

Indicatorul denotă numărul de zile în care bunurile sunt stocate în unitate. Cu cât numărul de zile este mai mic, cu atât situația este mai bună, în sensul că stocurile sunt utilizate în procesul de producție, aprovizionările cu stocuri sunt ritmice și nu există riscul de a înregistra stocuri cu mișcare lentă sau greu comercializabile.

E23 Viteza de rotație a activelor imobilizate

Viteza de rotație a activelor imobilizate = Cifra de afaceri/Active fixe

Indicatorul exprimă numărul de rotații efectuate de activele fixe pentru realizarea cifrei de afaceri. De asemenea, se evaluează eficiența managementului activelor fixe prin examinarea valorii cifrei de afaceri generate prin exploatarea acestora. Viteza de rotație va fi mai accelerată atunci când coeficientul va fi mare și numărul de zile redus. Totodată, factorii de care depinde nivelul vitezei sunt: cifra de afaceri și volumul activelor fixe.

E24 Viteza de rotație a activelor totale

Viteza de rotație a activelor totale = Cifra de afaceri/Total active

Indicatorul evaluează eficiența managementului activelor totale prin examinarea valorii cifrei de afaceri generate de activele entității.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

3. EFICACITATE

F10 Indicele de dinamică a fondului de salarizare pentru categoriile defavorizate

Evoluția procentuală a acestui indicator, pe parcursul anilor de activitate a întreprinderii, consemnează eficacitatea economică a investiției întreprinderii sociale în resursele umane (cu referire la cheltuielile salariale) din categoriile defavorizate angajate în cadrul entității.

Indicele de dinamică a fondului de salarizare pentru categoriile defavorizate = $\frac{\text{Fondul de salarizare pentru categoriile defavorizate}}{\text{Total fond de salarizare}} * 100$

*F11 Numărul de salariați (din cadrul întreprinderii) din categoriile defavorizate * Mărimea salariului minim (din cadrul întreprinderii) pentru același grup de beneficiari*

Evoluția procentuală a acestui indicator pe parcursul anilor de gestiune, denotă creșterea/scăderea bunăstării economice a grupurilor dezavantajate angajate în câmpul muncii.

*F12 Numărul de salariați (din cadrul întreprinderii) din categoriile defavorizate * Mărimea ajutorului social pentru același grup de beneficiari*

Indicatorul reflectă mărimea poverii financiare economisite de către bugetul de stat, odată cu angajarea în câmpul muncii a beneficiarilor din categoriile dezavantajate. Evoluția procentuală a acestui indicator, denotă eficacitatea activității întreprinderii sociale și contribuția acestora la economia bugetului asigurărilor sociale de stat.

F13 Mărimea salariului maxim (din cadrul întreprinderii) pentru categoriile defavorizate - Mărimea salariului minim (din cadrul întreprinderii) pentru același grup de beneficiari

Indicatorul reflectă decalajul dintre mărimea salariului max și minim, pentru grupurile dezavantajate. Dacă salariul minim pentru grupurile dezavantajate încadrate în câmpul muncii este mai mare decât salariul minim pe economie, atunci în formula de calcul se folosește valoarea maximă dintre cele două. Evoluția procentuală a acestui indicator pe parcursul anilor de gestiune, denotă creșterea/scăderea decalajului bunăstării economice. Decalajul retribuției muncii trebuie să înregistreze o tendință de scădere, din contul creșterii salariului minim.⁶ Totodată, este recomandat întreprinderilor sociale să își evalueze impactul social pe care îl produc prin calcularea diferenței dintre mărimea salariului mediu (din cadrul întreprinderii) pentru categoriile

⁶ Conform Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderii, art.36, par.1-5, întreprinderile sociale trebuie să aplice principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 5

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

defavorizate și valoarea mediană a salariului (din cadrul întreprinderii) pentru același grup de beneficiari.

4. IMPACT

11 Întreprinderea contribuie la ameliorarea protecției sociale a salariaților

Existența măsurilor de protecție socială în cadrul întreprinderii sociale rezultă din acțiunile sociale în vederea asigurării unui venit minim celor aflați în dificultate și/sau prestarea unor servicii de natură personală, întreținerea, asistență medicală, educație, transport etc. Protecția socială este alcătuit din diverse beneficii (în bani sau în natură) și servicii cu scopul de a asigura tuturor categoriilor defavorizate un nivel de trai decent. Prin măsurile de protecție socială întreprinderea socială îi ajută pe cei în dificultate să se reintegreze în viața socială, să îi ajute să-și mențină forța de muncă activă, să treacă mai ușor peste anumite riscuri la care sunt supuși persoanele din grupurile defavorizate (ex. boală, bătrânețe, familii cu mulți copii, deces etc.) De asemenea, protecția socială are în vedere nu numai condițiile materiale de trai (ocuparea forței de muncă, condițiile de muncă, veniturile, consumurile, locuința etc), ci și condițiile sociale precum sănătatea, instruirea și educația, cultura, condițiile de odihnă și recreere, mediul socio-politic, restructurarea ordinii sociale și de drept.

12 Întreprinderea evaluează gradul de satisfacție a beneficiarilor care accesează servicii gratuite prestate de întreprindere

Întreprinderea cel puțin odată pe an evaluează gradul de satisfacție al beneficiarilor care accesează servicii gratuite. Prin beneficiar se subînțelege persoană sau familie defavorizată căreia i se acordă servicii sociale gratuite.

13 Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului fizic al comunității

Mediul fizic al comunității include locuințele, siguranța rutieră, transportul public și accesibilitatea la infrastructura socială. Indicatorul se referă la contribuția întreprinderii sociale la dezvoltarea mediului fizic (de exemplu, instalarea căilor de rulare a cărucioarelor sau rampelor de acces la scările de intrare în întreprindere, instituțiile publice, medicale etc.).

14 Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului cultural al comunității

Mediul cultural reprezintă componenta care manifestă cea mai ridicată rigiditate la acțiunea factorului modificare, de aceea regula după care trebuie să se ghidează întreprinderile este de a respecta valorile culturale ale comunității. Prin acest indicator se stabilește dacă întreprinderea se implică în dezvoltarea mediului cultural al comunității (de exemplu, activități de susținere a

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

muzeelor, bibliotecilor, monumentelor, parcurilor etc.; organizarea activităților cultural-artistice etc.)

15 Întreprinderea contribuie la ameliorarea mediului socio-sanitar al comunității

Acest indicator se referă la activitățile pe care le realizează întreprinderea în scopul promovării sănătății în comunitate pentru ameliorarea mediului socio-sanitar. Promovarea sănătății este procesul care oferă individului și colectivităților posibilitatea de a-și crește controlul asupra determinantilor sănătății și, prin aceasta, de a-și îmbunătăți starea de sănătate. În acest scop, se realizează activități de îmbunătățire a cunoștințelor despre factorii de risc și încurajarea populației să adopte comportamente și stiluri de viață sănătoase. Acestea se vor face prin măsuri de informare și educație privind alimentarea sănătoasă, consumul de alcool, tutun și droguri, exercițiul fizic, sănătate mintală, comportamentul sexual și folosirea medicamentelor.

16 Întreprinderea contribuie la diminuarea efectelor de sărăcie la categoriile defavorizate

În rândul categoriilor defavorizate apar fenomene precum sărăcia, stigmatizarea și marginalizarea socială, infraționalitatea, probleme de sănătate etc. Acest indicator reflectă măsurile pe care le întreprinde angajatorul/întreprinderea pentru a contribui la diminuarea efectelor de sărăcie asupra categoriilor defavorizate (de exemplu, măsuri de protecție socială, facilitarea accesului la servicii sociale, educaționale, de sănătate etc.).

18 Întreprinderea contribuie la reducerea izolării comunității și ameliorarea comunicării

Întreprinderea informează și consultă membrii comunității cu privire la măsurile de reducere a izolării comunității (de exemplu, formarea grupurilor de suport, consultarea APL etc.) prin dezvoltarea unui plan de comunicare destinat oricărei părți interesate și membrilor comunității, prin care să fie asigurată posibilitatea exprimării/înregistrării tuturor preocupărilor, inclusiv a nemulțumirilor individuale/de grup și de facilitare a rezoluțiilor reciproc acceptate de către părți.

19 Servicii dezvoltate în cadrul întreprinderii

Acest indicator se referă la faptul că în cadrul întreprinderii există servicii pentru salariați și familiile acestora (de exemplu, servicii de alimentare, magazin alimentar, servicii de transport etc.)

114 Întreprinderea favorizează angajarea persoanelor defavorizate

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

Acest indicator se referă la faptul că întreprinderea socială promovează angajarea persoanelor din categoriile defavorizate prin măsuri, care includ programe de acțiune pozitive, stimulente și alte măsuri. De exemplu, în cazul persoanelor cu dizabilități întreprinderea a) adaptarea rezonabilă la locul de muncă; b) proiectarea și adaptarea locurilor de muncă astfel încât acestea să devină accesibile persoanelor cu dizabilități; c) furnizarea de noi tehnologii și dispozitive de asistență, de instrumente și echipamente care să permită persoanelor cu dizabilități obținerea și menținerea locului de muncă; d) furnizarea de instruiți și a sprijinului adecvat pentru aceste persoane etc.

118 Pragul de rentabilitate

Pragul de rentabilitate = $\text{Suma cheltuielilor fixe} / (1 - \text{Cheltuieli variabile/Cifra de afaceri})$

Pragul de rentabilitate reprezintă nivelul de rentabilitate a companiei și este nivelul veniturilor din vânzări necesare pentru acoperirea totală a cheltuielilor operaționale. Formula de calcul pornește de la ideea de bază că în momentul atingerii pragului de rentabilitate, profitul este 0, iar cheltuielile totale în comparație cu volumul activității sunt grupate în cheltuieli fixe și variabile. Raportul Cheltuieli variabile/Cifra de afaceri consemnează media cheltuielilor variabile la 1 leu din cifra de afaceri.

119 Rentabilitate socială

Unul dintre principiile economiei sociale este alocarea celei mai mari părți a profitului/excedentului financiar pentru atingerea obiectivelor de interes general ale unei colectivități sau în interesul personal nepatrimonial al membrilor, ceea ce presupune reinvestirea a cel puțin 90% din profitul realizat în scopul social și a rezervei statutare. Indicatorii de impact furnizează informații despre ansamblul beneficiilor apărute, pe termen lung, după aplicarea măsurilor întreprinse. Relevant pentru această categorie de indicatori este rentabilitatea socială.

Rentabilitate socială = $\text{Valoarea reinvestită în scop social} / \text{Valoarea procentului de 90\% din profit} * 100$

Indicatorul de rentabilitate socială reprezintă măsurarea capacității întreprinderii de a obține profit, astfel încât 90% din acesta să susțină costurile privind activitatea economică și socială a întreprinderilor sociale în decurs de un an. Acest indicator măsoară impactul social prin reinvestirea procentului de 90% din totalul profitului obținut în anul de raportat.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

KINDLING A BETTER WORLD

A project implemented by a
KMOP led consortium

5. DURABILITATE / SUSTENABILITATE

D6 Rentabilitatea investiției

Rentabilitatea investiției = Profit net / Costurile totale ale investiției

Profit net = Venituri totale – Cheltuieli și Costuri totale

Rentabilitatea investiției (ROI) este un indicator de performanță utilizat pentru măsurarea eficienței, durabilității și sustenabilității unei investiții sau pentru a compara eficiența mai multor investiții diferite. ROI măsoară valoarea rentabilității unei investiții în raport cu costul sau și este un reper foarte important pentru măsurarea impactului întreprinderii sociale prin prisma investiției realizate. Rentabilitatea investiției are o corelație directă cu riscul, în cele mai multe cazuri un risc mai mare poate însemna și o rentabilitate mai bună. Deși este unul dintre principalii indicatori de evaluare a investițiilor, acesta trebuie comparat cu o investiție ce nu presupune niciun risc (de exemplu un depozit bancar). Dacă cele două procente sunt relativ apropiate, investiția (care presupune un risc oarecare) nu se justifică și este indicat urmărirea unei alte oportunități mai profitabile.

D7 Rentabilitatea vânzărilor/Marja netă din vânzări

Marja netă din vânzări = Profit net / Cifra de afaceri * 100

Prin analiza rentabilității vânzărilor, întreprinderea socială va obține o evaluare corectă și obiectivă a stării actuale a afacerii. Luându-se în considerare faptul că acest raport reflectă rezultatul major al companiei - vânzări de produse, tendința de dezvoltare a întreprinderii sociale poate fi definită în funcție de creșterea sau reducerea raportului.

Rata de creștere a rentabilității vânzărilor, în ansamblu, este un indicator bun, dar în funcție de cauzele sale pot avea o nuanță diferită. O tendință favorabilă se înregistrează în cazul în care rata de creștere a veniturilor depășește rata de creștere a costurilor. Acest lucru înseamnă că societatea a reușit să controleze creșterea costurilor variabile.

Dacă valoarea este mărită prin faptul că reduce simultan atât costurile și veniturile, acesta din urmă scade mai lent, atunci această tendință nu poate fi numit în mod unic favorabilă, cu toate că rata a crescut.

În cele din urmă, scenariul optim este: creșterea veniturilor, împreună cu reducerea costurilor. În acest caz, compania trebuie să analizeze de ce se întâmplă acest lucru, în viitor, pentru a încerca păstrarea aceluiași curs de dezvoltare.

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

D8 Costul capitalului total

Costul capitalului total se calculează ca medie ponderată a fiecărei surse de capital; costul total al resurselor utilizate pentru finanțarea unei întreprinderi sociale. Obiectivul unei întreprinderi sociale este de a restrânge investițiile la acele active care produc o rentabilitate mai mare decât costul capitalului întrebuițat pentru a finanța acele investiții.

Costul capitalului total = $\sum K_i w_i$, unde:

K_i reprezintă costul sursei "i" a capitalului, iar w_i este ponderea sursei "i" a capitalului în totalul capitalurilor destinate funcționării întreprinderii.

D9 Ritm de dinamică a capitalului social

Ritm de dinamică a capitalului social = Capitalul social (din perioada curentă) / Capitalul social (perioada precedentă) * 100 - 100

Evoluția procentuală a acestui indicator, pe parcursul anilor de activitate a întreprinderii, consemnează durabilitatea și sustenabilitatea întreprinderii sociale.

D10 Venit din granturi asigurat (avansuri primite curent, venit recunoscut în avans)

În formatul de bilanț al situațiilor financiare, poziția Avansuri primite curent, în contextul întreprinderilor sociale și al entităților nonprofit, înseamnă că entitatea a încasat venituri sub formă de avans (de exemplu, a semnat contracte pentru obținerea de capital nerambursabil) și veniturile vor fi realizate de către entitate în viitor. Momentul recunoașterii acestor venituri depinde de termenii contractelor de finanțare, dar aceste venituri sunt considerate foarte probabile în momentul în care sunt recunoscute în situațiile financiare, indicând că entitatea va încasa aceste venituri în decurs de un an sau într-un timp mai îndelungat. Evoluția veniturilor recunoscute în avans, coroborat cu profitabilitatea întreprinderii, este un indicator relevant. Pe măsură ce întreprinderile se maturizează din puncte de vedere economic, nivelul veniturilor recunoscute în avans ar trebui să scadă. În același timp, rezultatele financiare se îmbunătățesc și întreprinderile devin auto-sustenabile.

D11 Procentul deținut de alte venituri în total venituri (pentru SRL-uri) / Procentul venitului din activități economice în total venituri (pentru ONG-uri)

Procent deținut de alte venituri în total venituri = Capitalul nerambursabil / Total venituri * 100

This project is funded
by the European Union

Technical Assistance to support CSO development in the Republic of Moldova

EuropeAid/138197/DH/SER/MD-Relaunch

A project implemented by a
KMOP led consortium

După începerea activității, pentru o perioadă determinată, întreprinderile sociale continuă să beneficieze de capital nerambursabil. Acest indicator arată ce procent din total venituri este atribuit altor surse (granturi și alte forme de capital nerambursabil). Totodată, capitalul nerambursabil nu se limitează la granturile primite de către întreprindere, ci poate include și: subvenții nerambursabile, finanțare din fonduri structurale ca parte a programelor speciale, donații, etc.

Procent deținut din activitatea operațională în total venituri = $\frac{\text{Venitul din activitatea operațională}}{\text{Total venituri}} * 100$

În cazul întreprinderilor sociale care desfășoară activități economice sub umbrela unui ONG, acest indicator arată cât de relevant este venitul din activități economice și în ce măsură contribuie la creșterea sustenabilității întreprinderii sociale.

Pentru ambii indicatori, evoluția procentuală de-a lungul anilor marchează direcția întreprinderii sociale către sustenabilitate financiară sau, dimpotrivă, către dependența de capital nerambursabil.